

CUD: stellen

Cudowna Układanka Drummer

Postawmy sprawę jasno – bez **stellen** po niemiecku na dłuższą metę daleko nie zajedziemy! Warto się pochylić nad tym czasownikiem. Zaczniemy od sprawy najważniejszej: bardzo często jest on mylony ze swoim kolegą – **stehen**. Przypominamy, że czasownik **stehen** jest statyczny, oznacza stać odpowiada na pytanie **wo?** – gdzie? Połączy się więc z **Dativem**:

Der Tisch steht auf dem Teppich.

Stół stoi na dywanie.

Stehen jest czasownikiem nieregularnym, spójrzmy, jak zachowuje się w czasach przeszłych:

Der Tisch stand auf dem Teppich.

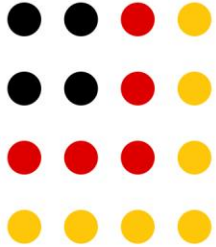
Stół stał na dywanie.

Der Tisch hat auf dem Teppich gestanden.

Stół stał na dywanie.

Dziś zajmiemy się jednak czasownikiem **stellen**, który jest o wiele łatwiejszy. Jest on dynamiczny, odpowiada na pytanie **wohin?** –

dokąd? – połączy się więc z **Akkusativem**. Ponadto jest on zupełnie regularny:

Ich stelle den Tisch auf den Teppich.

Postawię/stawiam stół na dywan.

W przeszłości:

Ich stellte den Tisch auf den Teppich.

Postawiłem stół na dywan.

Ich habe den Tisch auf den Teppich gestellt.

Postawiłem stół na dywan.

Podstawowe znaczenie czasownika **stellen** zobaczyliśmy na powyższych przykładach. Najczęściej stawiamy coś dokądś. Zarówno to coś, jak i kierunek połączony z przyimkiem (np. **auf, an, in**, itd.) będą stały w **Akkusativie**.

Zerknijmy szybko co i dokąd często stawiamy.

Was stellen wir?

die Bücher

die Vase

den Topf

das Fahrrad

die Blumen

den Teller

Wohin stellen wir das?

ins Regal

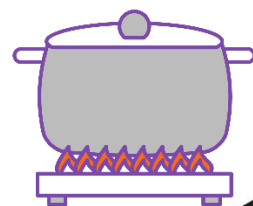
in den Schrank

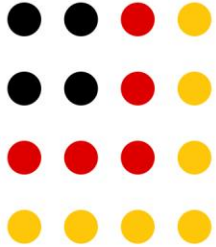
auf den Herd

in den Keller

ins Wasser

auf den Tisch

Kannst du den Topf auf den Herd stellen?

Czy możesz postawić garnek na kuchenkę?

Czasownik **stellen** lubi się z niektórymi częściami ciała – szczególnie z głową i nogami:

auf den Kopf stellen postawić na głowie

Er hat alle Tatsachen auf den Kopf gestellt.

Postawił wszystkie fakty na głowie.

auf die Beine stellen postawić na nogi

Sie hat das ganze Projekt selbst auf die Beine gestellt.

Ona sama postawiła ten projekt na nogi.

Warto zwrócić uwagę również na to, że czasownik **stellen** może być zwrotny – **sich stellen**. W takiej formie może przybrać najbardziej podstawowe znaczenie – ustawić się gdzieś – lub też bardziej przenośne, do których zaraz wrócimy.

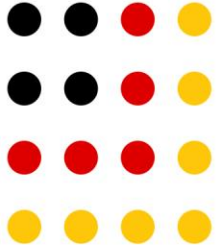
Ustawić możemy się gdziekolwiek:

**Er hat sich ans Fenster gestellt und nach seinen Töchtern
Ausschau gehalten.**

Ustawił się przy oknie i wypatrywał swoich córek.

**Stefanie hat sich vor die Tür gestellt, um der Katze den
Durchgang zu sperren.**

Stefanie ustawiła się przed drzwiami, by zablokować przejście kotu.

Sich einer Sache stellen może oznaczać jednak gotowość do podjęcia jakiegoś działania:

Justus hat sich dem Wettbewerb in Mathematik gestellt.

Justus przystąpił do konkursu matematycznego.

Keiner wollte das machen, aber Marie hat sich der schwierigen Aufgabe gestellt.

Nikt nie chciał tego robić, ale Marie podjęła się tego trudnego zadania.

Der Verdächtige hat sich der Polizei freiwillig gestellt.

Podejrzany z własnej woli stawiał się na policji.

Możemy się również **taub stellen**, co oznacza, że nie chcemy czegoś usłyszeć.

Ich habe sie um einen Gefallen gebeten, aber sie hat sich taub gestellt.

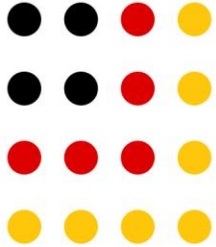
Poprosiłem ją o przysługę, ale udała, że tego nie słyszy.

Podobny zwrot to **sich dumm stellen**, czyli udąć głupka.

Stell dich nicht dumm und antworte auf meine Frage!

Nie udawaj głupka, tylko odpowiadaj na moje pytanie!

Czasownik **stellen** tworzy mnóstwo przeróżnych stałych połączeń wyrazowych. Jedno z pierwszych, którego się uczymy, to oczywiście **eine Frage stellen**, czyli zadać pytanie.

Wenn ich meine Familie besuche, stellt mir meine Tante immer komische Fragen.

Gdy odwiedzam moją rodzinę, moja ciotka zawsze zadaje mi dziwne pytania.

Możemy również **etwas infrage** lub **in Frage stellen**, czyli zakwestionować coś.

Die Schüler haben den Sinn mancher Pflichtlektüren infrage gestellt.

Uczniowie zakwestionowali sens niektórych obowiązkowych lektur.

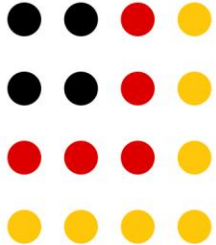
die Weichen für etwas stellen – wytyczać kierunek działania czegoś (**die Weiche** to zwrotnica kolejowa, która decyduje o biegu pociągu)

Die bahnbrechende Entdeckung der Forscher hat die Weichen für neue Krebsbehandlung gestellt. –

Przełomowe odkrycie naukowców wytyczyło kierunek działania nowej terapii raka.

eine Diagnose stellen postawić diagnozę

Mit diesem Gerät wird eine Diagnose gestellt und die richtige Behandlung verordnet.

Za pomocą tego prostego urządzenia stawia się diagnozę i przepisuje odpowiednie leczenie.

einen Antrag auf etwas stellen złożyć wniosek o coś

Wenn du in manche Länder fahren willst, musst du einen Antrag auf ein Visum stellen.

Jeśli chcesz jechać do niektórych krajów, musisz złożyć wniosek o wizę.

etwas zur Diskussion stellen poddać coś pod dyskusję

Wir stellen deinen Vorschlag zur Diskussion.

Poddamy Twoją propozycję pod dyskusję.

Anforderungen stellen stawiać wymagania

Viele Arbeitgeber stellen Anforderungen, denen keiner gerecht werden kann.

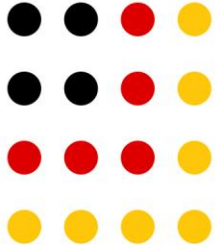
Wielu pracodawców stawia wymagania, którym nikt nie jest w stanie sprostać.

sich einer Herausforderung stellen podjąć wyzwanie

Wir haben uns der Herausforderung gestellt, das Haus unserer Oma umzubauen.

Podjęliśmy się wyzwania przebudowy domu naszej babci.

eine Aufgabe stellen dać zadanie

Der Lehrer gab den Schülern eine ehrgeizige Aufgabe.

Nauczyciel dał uczniom ambitne zadanie.

zur Schau stellen

wystawiać na pokaz

Die Prominente zeigt sich immer zur Schau.

Celebrytka zawsze wystawia się na pokaz.

sich auf jemandes Seite stellen

stanąć po czyjejs stronie

Marie wurde von dem Kollegen ausgelacht, aber alle haben sich auf ihre Seite gestellt.

Marie została wyśmiana przez kolegę, ale wszyscy stanęli po jej stronie.

zur Verfügung stellen

dać do dyspozycji

Der Vermieter hat den Mietern alle Möbel zur Verfügung gestellt.

Wynajmujący dał lokatorom do dyspozycji wszystkie meble.

Spójrzmy jeszcze na popularne czasowniki złożone z rdzeniem **stellen**:

bestellen

zamawiać

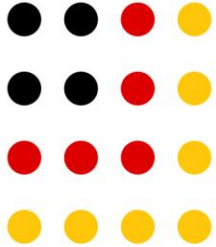
Wollen wir kochen oder Pizza bestellen?

Chcemy coś ugotować czy zamówić pizzę?

bestellen

zaprosić/wezwać

Der Zeuge wurde zur Vernehmung bestellt.

Świadek został wezwany na przesłuchanie.

einstellen

ustawiać

Wie soll ich meinen neuen Laptop einstellen?

Jak mam ustawić (skonfigurować) mojego nowego laptopa?

bereitstellen

udostępnić, zapewnić

Werden sie uns zumindest Matratzen bereitstellen?

Czy chociaż udostępnią nam materace?

(sich) bloßstellen

ośmieszyć (się)

Durch diesen Witz hat er sich selbst bloßgestellt.

Przez ten żart sam się ośmieszył.

fertigstellen – zakończyć/ukończyć

Dieses Jahr sollen noch weitere 300 km Autobahnen fertiggestellt werden.

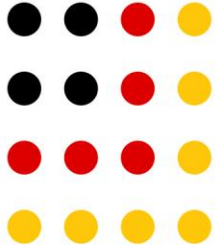
W tym roku ma zostać ukończonych dalsze 300 km autostrad.

erstellen

stworzyć

Vielleicht erstellen wir eine Liste mit Sachen, die wir brauchen?

Może stworzymy listę z rzeczami, które potrzebujemy?

anstellen

zatrudniać

**Die Schule hat einen neuen Deutschlehrer
angestellt.**

Szkoła zatrudniła nowego nauczyciela j.
niemieckiego.

anstellen

włączyć

Stell das Licht an!

Włącz światło!

anstellen

wyprowadzić

Was haben die schon wieder angestellt?

Co oni znów nawyprowadzili?

Agnieszka Drummer

germanistka, lingwistka, tłumaczka przysięgła, pedagog, autorka kilkudziesięciu bestsellerowych podręczników oraz autorskiej metody nauki (Metoda AD), wykładowczyni akademicka i **Twoja** wirtualna lektorka niemieckiego 😊

Współpraca:

Mateusz Chrostek – germanista, absolwent UAM w Poznaniu, z dużym doświadczeniem w nauczaniu online, uczy też niemieckiego w szkole językowej w Berlinie. Pasjonat niemieckiego. Współautor podręcznika „Deutsch through English. Niemiecki dla znających angielski” i stały współpracownik Akademii AD.